

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعای سفر

خداوندا از رنج و مشکلات سفر به تو پناه می برم

قد برده خطبه ۴۶ حج البلاغه

تهیه کننده:
حجت الاسلام علی رجبی

فهرست کلی

- متن عربی و ترجمه دعا برای قرائت
- دعا هنگام سفر به سوی شام (جنگ صفین با معاویه سال ۳۷ ه.ش)
- هنگام سوار شدن بر مرکب
- تقسیم دعا به دو بخش:
- الف: دل مشغولی های مسافر [سه مورد]
- ب: خداوند تنها همراه و همدم برای مسافر و
بازماندگان او
- یاد آوری نام خدا برای حرکت با وسیله

وَ مِنْ كَلَامِ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
عِنْدَ عَزْمِهِ عَلَى الْمَسِيرِ إِلَى الشَّامِ
وَهُوَ دُعَاءُ دَعَا بِهِ رَبُّهُ عِنْدَ وَضْعِ رِجْلِهِ فِي الرِّكَابِ وَ هُنْكَامِي كَمَا فِي الرِّكَابِ
از سخنان آن حضرت است
به وقتی که برای حرکت به شام تصمیم گرفت
و هنگامی که پا در رکاب گذاشت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ، وَسُوءِ

خداوندا، به تو پناه می برم از سختی سفر، و غم و اندوه بازگشت، و از آنچه

الْمَنْظَرِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَالِدِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ،

در اهل و مال و فرزندم زشت بینم. بارالها، یار سفرم،

وَ أَنْتَ الْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، وَ لَا يَجْمَعُهُمَا غَيْرُكَ، لِأَنَّ الْمُسْتَخْلَفَ

و جانشین در برنامه زن و فرزندم تویی، و کسی جز تو قدرت بر این دو کار ندارد، زیرا برای جانشین

لَا يَكُونُ مُسْتَصْحَبًا، وَالْمُسْتَصْحَبَ لَا يَكُونُ مُسْتَخْلَفًا.

توانایی همراهی با مسافر نیست، و همراه مسافر هم قدرت جانشینی ندارد.

- وَ ابْتِدَاءُ هَذَا الْكَلَامِ مَرْوِيُّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ قَدْ قَفَاهُ

ابتدای این سخن از رسول حق صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ روایت شده، و دنباله آن

آمیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَبْلَغِ كَلَامٍ، وَ تَمَمَهُ بِأَحْسَنِ تَمَامٍ مِنْ قَوْلِهِ:

به بعد را امیرالمؤمنین علیه السلام با بلیغ ترین سخن و نیکوترین تکمیل

«وَ لَا يَجْمَعُهُمَا غَيْرُكَ» إِلَى آخِرِ الْفَصْلِ. از «وَ لَا يَجْمَعُهُمَا» به بعد به پایان برده است.

[ترجمه شیخ حسین انصاریان]

دعا هنگام سفر به سوی شام [جنگ صفین با معاویه سال ۳۷ هـ]

وَمِنْ كَلَامٍ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

سخنی از اوست

عِنْدَ عَزْمِهِ عَلَيَّ الْمَسِيرِ إِلَى الشَّامِ وَهُوَ دَعَاءٌ دَعَا بِهِ رَبَّهُ عِنْدَ وَضْعِ رِجْلِهِ فِي الرِّكَابِ

امام(ع) این دعا را هنگامی که پا در رکاب گذاشت تا ب سوی شام (برای خاموش کردن فتنه معاویه و شامیان گردنکش) برود تلاوت فرمود.

ادامه سخن پیامبر

قال الشريف رحمت الله: وَ ابْتِدَاءُ هَذَا الْكَلَامِ مَرْوِيٌّ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

سید رضی: آغاز سخن از رسول خدا (ص) نقل شده

وَ قَدْ قَفَاهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَبْلَغِ كَلَامٍ، وَ تَمَّمَهُ بِأَحْسَنِ تَمَامٍ

و امیرالمؤمنین علیه السلام دنباله آن را با رساترین و نیکوترین وجه به اتمام رساند.

مِنْ قَوْلِهِ: «وَلَا يَجْمَعُهُمَا غَيْرُكَ» إِلَى آخِرِ الْفَصْلِ.

از سخن پیامبر

هنگام سوار شدن بر مرکب

علی علیه السلام هنگام حرکت از کوفه به شام وقتی پای مبارکش را در رکاب نهاد «
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» گفت،
 و هنگامی که بر پشت مرکب سوار شد فرمود:

... **سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا**
وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ
— وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

منزه است کسی که این را برای ما رام ساخت
 و [ما] برای (رام ساختن و نگهداری) آن توانا نبودیم،
 و قطعاً، ما فقط به سوی پروردگارمان باز می گردیم.

سوره زخرف ۱۳ و ۱۴

سپس دعایی را که در خطبه ۴۶ نهج البلاغه ذکر شده قرائت فرمود.

دل مشغولی های مسافر

۱- مشکلات سفر

وَعَثَاءِ السَّفَرِ رنج و مشقت این سفر

۲- چگونگی بازگشت (پیروز و دست پر یا شکست خورده و با دست خالی)

وَكَاِبِهِ الْمُنْقَلَبِ و بازگشت پر اندوه از آن

۳- نگرانی های مربوط به خانواده ، خانه و اموال

الْأَهْلِ خانواده

وَالْمَالِ ثروت

وَالْوَالِدِ و فرزند

فِي

وَسُوءِ الْمَنْظَرِ

و مواجه شدن با
منظره ناخوشایند

مِنْ
از

اللَّهُمَّ إِنِّي
أَعُوذُ بِكَ

خدایا به یقین
به تو پناه می
برم

خداوند تنها همراه و همدم برای مسافر و بازماندگان او

أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ

تو در سفر همراه مایی

وَلَا يَجْمَعُهُمَا غَيْرُكَ

و جمع میان این دو را هیچکس جز تو نمیتواند داشته باشد.

اللَّهُمَّ

خداوندا!

وَأَنْتَ الْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ

و نسبت به بازماندگان ما در وطن، سرپرست و نگهبانی

الْمُسْتَخْلَفَ لَا يَكُونُ مُسْتَصْحَبًا

آن کس که سرپرست بازماندگان است همسفر نتواند بود

لِأَنَّ

زیرا به یقین

دلیل این که هیچکس جز خدا نمیتواند میان دو حالت بالا را جمع کند:

وَالْمُسْتَصْحَبَ لَا يَكُونُ مُسْتَخْلَفًا

و آن کس که همسفر است جانشینی انسان را (در خانه و خانواده اش) نمیتواند بر عهده گیرد.

یاد آوری نام خدا برای حرکت با وسیله نقلیه (ماشین، کشتی، هواپیما...)

- عن ابی الحسن الرضا علیه السلام، قال: ...
ان رکبت البحر، فاذا صرت فی السفینه،

فَقُلْ: «بِسْمِ اللّٰهِ مَجْرَاهَا

وَمَرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ»

و (نوح به مسافران کشتی) گفت: بر آن سوار شوید که حرکت و توقّفش با نام خداست.
همانا پروردگار من آمرزنده و مهربان است.

[منبع: الکافی ج ۵، ص ۲۵۶]

آداب مسافرت از نظر اسلام

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَجْهِهِمْ

تحقیق و تدبر:

حجت الاسلام علی رجبی

صفحه آرایی:

سید داود کاظمی

پاییز ۱۳۹۹